

مقالات برگزیده سومین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی ایران، بهار ۱۳۹۷

با همکاری:

کرسی یونسکو در سلامت اجتماعی و توسعه دانشگاه تهران، انجمن ایرانی مطالعات فرهنگی و ارتباطات، انجمن انسان‌شناسی ایران، انجمن جمعیت‌شناسی ایران، مؤسسه علمی آموزشی مبتکران، مؤسسه مطالعات و مدیریت جامع و تخصصی جمعیت کشور، دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی، مرکز تحقیقات مدیریت رفاه اجتماعی دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی، شرکت مادر تخصصی عمران شهرهای جدید، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران، پردیس البرز دانشگاه تهران، مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران، مرکز تحقیقات کنترل دخانیات، جمعیت مبارزه با استعمال دخانیات ایران، مؤسسه رحمان، شهرداری تهران، شورای اسلام‌سپهر تهران، وزارت کشور، سازمان امور اجتماعی کشور، مؤسسه پژوهش توسعه‌ی اجتماعی آفرینش، مؤسسه مطالعات دین و اقتصاد

جلد هفتم:

آسیب‌های اقتصادی

۱۳۹۷

انجمن جامعه‌شناسی ایران،

مرکز مطالعات و تحقیقات زنان دانشگاه تهران

سرشناسه: همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران (سومین: ۱۳۹۷: تهران)
عنوان و نام پدیدآور: آسیب‌های اقتصادی / برگزارکنندگان انجمن جامعه‌شناسی ایران و مرکز مطالعات و تحقیقات زنان دانشگاه تهران، با همکاری کرسی یونسکو در سلامت اجتماعی ... (و دیگران).

مشخصات نشر: تهران: نشر آگاه، ۱۳۹۸

مشخصات ظاهری: ۱۹۰ ص.؛ جدول، نمودار؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۱۶-۴۲۵-۵

فروست: مقالات برگزیده‌ی سومین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی ایران، بهار ۱۳۹۷؛ جلد هفتم.
وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

یادداشت: با همکاری کرسی یونسکو در سلامت اجتماعی و توسعه‌ی دانشگاه تهران، انجمن ایرانی مطالعات فرهنگی و ارتباطات، انجمن انسان‌شناسی ایران، انجمن جمعیت‌شناسی ایران، مؤسسه‌ی علمی-آموزشی مبتکران، مؤسسه‌ی مطالعات و مدیریت جامع و تخصصی جمعیت کشور ...

موضوع: انحراف اجتماعی - ایران - کنگره‌ها (Deviant Behavior - Iran - Congresses)

موضوع: مسائل اجتماعی - ایران - کنگره‌ها (Social Problems - Iran - Congresses)

موضوع: ایران: سیاست اقتصادی - کنگره‌ها (Iran - Economic Policy - Congresses)

شناسه‌ی افزوده: موسوی، میرطاهر، ۱۳۴۰-

شناسه‌ی افزوده: انجمن جامعه‌شناسی ایران

شناسه‌ی افزوده: دانشگاه تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات زنان

شناسه‌ی افزوده: کرسی یونسکو، آموزش سلامت

شناسه‌ی افزوده: UNESCO Chair in Health Education

رده‌بندی کنگره: HNP۷۰/۲

رده‌بندی دیویی: ۳۶۱/۱۰۹۵۵

شماره‌ی کتابشناسی ملی: ۵۸۴۵۷۵۸

مقالات برگزیده‌ی همایش ملی

آسیب‌های اجتماعی ایران، بهار ۱۳۹۷

جلد هفتم: آسیب‌های اقتصادی

چاپ یکم: پاییز ۱۳۹۸، آماده‌سازی و نظارت بر چاپ: دفتر نشر آگاه

ویرایش صورتی: نسreen اسدی‌جعفری؛ ناظر چاپ: سومین همایش

طراح جلد: محمودرضا لطیفی

چاپ و صحافی: فرهنگ‌بان

شمارگان: ۳۳۰ نسخه

همه‌ی حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ است

انتشارات آگاه

خیابان انقلاب، بین اردیبهشت و ۱۲ فروردین، شماره‌ی ۱۳۴، تهران ۱۳۱۴۶

تلفن: ۶۶۴۶۰۹۳۲، ۶۶۴۶۷۳۳۳

فروش اینترنتی: www.agahbookshop.com

قیمت: ۲۸,۰۰۰ تومان

مقالات برگزیده‌ی سومین همایش ملی
آسیب‌های اجتماعی ایران، بهار ۱۳۹۷

برگزارکنندگان: انجمن جامعه‌شناسی ایران
و مرکز مطالعات و تحقیقات زنان دانشگاه تهران
دبیر علمی: میرطاهر موسوی
قائم‌مقام دبیر علمی: معصومه معارف‌وند

اعضای شوری علمی: شیرین احمدنیا (دانشگاه علامه طباطبائی)، حمید انصاری (دانشگاه تهران)، سنین ایمانی جاجرمی (دانشگاه تهران)، تقی آزادارمکی (دانشگاه تهران)، سوسن باستانی (دانشگاه الزهراء)، ویزیران (دانشگاه علامه طباطبائی)، فاطمه جواهری (دانشگاه خوارزمی)، دی‌خانسی (دانشگاه علامه طباطبائی)، حسن رفیعی (دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی)، محمد زاهری مازندرانی (دانشگاه پیام نور)، حسین سراج‌زاده (دانشگاه خوارزمی)، ملیحه شیخ (دانشگاه تهران)، عباس عبدی (پژوهشگر ارشد اجتماعی)، ناصر فکوهی (دانشگاه تهران)، شادمان محمدی (مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور)، محسن گودرزی (پژوهشگر ارشد اجتماعی)، محمد مهدی لیبی (دانشگاه آزاد)، محمدعلی محمدی قره‌قانی (دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی)، احمد مسجد جامعی (شورای شهر تهران)، میثم موسایی (دانشگاه تهران)، میرطاهر موسوی (دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی)، فرشاد مؤمنی (دانشگاه علامه طباطبائی)، محمدعلی نجفی (دانشگاه شهید بهشتی)، یونس نوربخش (دانشگاه تهران)، مروان وامقی (دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی).

دبیر اجرایی: پروین علی‌پور
ویراستار علمی: محمدعلی محمدی قره‌قانی

مدیران دبیرخانه: مونا فلاح، ناهید جوان‌نشان، مهیندخت جوان‌نشان
همکاران دبیرخانه: حنان زارع، روشنک روشن‌شاد، گیتی بهرامی، حمیدرضا هندی، ژیلدا
آور، سعید هراسانی، ناهید سنقری، حسین عرب‌عامری، احسان دهقانی، عابدین سالاری،
فاطمه انبانی فریمانی، مریم ذبیحی، دکتر عنذرا فرماتی، زهرا میرزایی، سیدعباس موحد،
امیرحسین فرماتی، مصطفی مردانی، زهرا خانلری، فاطمه صفرآبادی فراهانی، شمسیه
نوشادی، مینا اقراری.

فهرست

- مقد ۹
- فصل یکم: آسیب‌شناسی اجتماعی مصاف با «قاچاق کالا»: مطالعه‌ی
۱۷ سمیه آقایی‌نژاد
- فصل دوم: بررسی اثر سبک‌سازی و جبری‌برپیشگیری از جرم فساد اداری
۳۷ از دید کارشناسان بهنژاد خدروی و فریده‌السادات مؤمنی
- فصل سوم: تحلیل جامعه‌شناختی مهاجرت‌گرایی و بحران هویت میان
۶۱ زنان متولد دهه‌های ۷۰ و ۸۰ تهران
- فصل چهارم: تأملی جامعه‌شناختی بر ناکامی سیاست‌های مقابله با
۸۳ بازارهای غیرقانونی و قاچاق کالا در ایران
علی یوسفی زاده و شوی
- فصل پنجم: مطالعه‌ی جامعه‌شناختی معنای شغل؛ بررسی کیفی و
۱۰۰ پدیدارشناختی شغل خدماتی و آسیب‌پذیر فرستادن
مهدی کاظمی محمدامین کنعانی و حمید عبدالاهی
- فصل ششم: ارزیابی تقنینی و اجرایی سیاست‌های حمایتی در
۱۴۵ بازارندگی از فراینده‌شدن فقر زنانه در ایران
زینب عصمتی و محمدمهدی حسین‌مردی
- فصل هفتم: بررسی عوامل اجتماعی-اقتصادی مرتبط با توانمندسازی
۱۶۷ زنان سرپرست خانوار فریدون کریمی و روحیه سلطانی

مقدمه

جامعه بستر و زمینه ساز شکل‌گیری تغییرات و تحولات اجتماعی است و نوع مواجهه و سازمان‌بخشیدن به آن نشان‌دهنده‌ی میزان کارایی آن جامعه و نهادهای آن است. تغییرات اجتماعی (به‌عنوان جزء جدایی‌ناپذیر جامعه) لزوماً نشانه‌ی پیشرفت یا پسرفت در سیاست، رفاه، شهروندان نیست، بلکه اثربخشی مفید یا عدم اثربخشی نشانگان اصلی نظم و بستگی، پیشرفت و توسعه خواهد بود. از طرفی، الگوی عمل و نظام‌هنجاری پذیرفته‌شده‌ی افراد و گروه‌های اجتماعی ارتباطی گسست‌ناپذیر با راست‌کارکردها، کژکارکردها دارد و اهمیت و نقش سیاست‌گذاری اجتماعی را، اعم از حاکمیتی و عرصه‌ی عمومی، نمایان می‌کند. تجارب تاریخی و اجتماعی نشان می‌دهد که جمع‌بندی تغییرات اجتماعی و الگوهای کنش جمعی برگرفته از نظام ارزشی مقبول و رایج، نه از جوشش هنجاری در بطن و متن جامعه و در قالب عرصه‌ی عمومی جامعه و در روندی تدریجی با «تجربه‌ی زیست‌نگی جمعی» شکل گرفته باشد، امید به ماندگاری این الگوها بیش‌تر می‌شود و می‌توان امید داشت که کژکارکردها و ناهنجاری‌های اجتماعی کاهش یابد.

بی‌توجهی به قاعده‌ی پیش‌گفته و اشتیاق و شتاب عرصه‌های حاکمیتی در به‌انقیادکشیدن و بلعیدن عرصه‌ی عمومی و هنجارهای تجربه‌شده‌ی آن هندسه‌ی ناموزونی را شکل می‌دهد که حاصلی جز تغییرات اجتماعی عمودی، دستوری و بخشنامه‌ای ندارد و اغلب نیز نگاه‌های خاص‌گرایانه غلبه می‌یابد و نظام

ارزشی و هنجاری مقبول جامعه را به حاشیه می‌رانند. دقیقاً در همین اوضاع است که عرصه‌ی عمومی با عرصه‌ی سیاسی بلعیده می‌شود و روند بیگانگی‌ها، زوال همبستگی و سرمایه اجتماعی، کاهش نظم و واگرایی‌ها شکل می‌گیرد و گونه‌های متنوعی از مسائل و آسیب‌ها جامعه و شهروندان را به ناکامی، هنجارشکنی، ناهمبستگی و انسجام کم‌رنگ اجتماعی سوق می‌دهد.

پرواضح است که اگر ناکارآمدی در حوزه‌ی اجتماعی در پیوند دانم و دو سویه با ناکارآمدی سیاسی و مدیریتی باشد و انواع نابرابری‌های طولی و عرضی در یک رابطه‌ی «هم‌افزایانه» تشدید شود، آسیب‌ها را در عرصه و سرزمین و جهات و گروه‌های اجتماعی و افراد تولید و تکثیر می‌کند.

شواهد حاکی از آن است که آسیب‌های اجتماعی طی سه دهه‌ی گذشته فزاینده‌تری داشته و افراد و گروه‌های بیش‌تری را به کام خویش تسلسل کرده است؛ سنخ و گونه‌ی آسیب‌ها و عناوین آن بسط و گسترش قابل‌توجهی داشته است؛ سرعت شکل‌گیری و پیدایش و تغییر شکل آسیب‌ها و تبدیل آن‌ها به دونه‌های جدید و حالت‌های تلفیقی به صورت قابل‌ملاحظه‌ای افزایش یافته است؛ آسیب‌های اجتماعی وضعیتی «چندلایه» به خود گرفته است که طبعاً برنامه‌ریزی برای کاهش آن مستلزم عزم و ویژه‌ی ملی و اجرای روش‌ها و برنامه‌ریزی‌های دقیق‌تر است، قابل اجرا و سازگار با وضع جامعه است؛ و اقدامات انجام‌شده، فعالیت‌های اخیر در قالب «برنامه‌ی تقسیم کار ملی» تأثیرات ملموسی نداشته و آسیب‌آهنگ آسیب‌ها فراتر از اقدامات در حال اجراست.

برخلاف نظراتی که گاه تحت عنوان «فروپاشی اجتماعی» طرح می‌شود، وضعیت این‌گونه نیست و جامعه‌ی ایران به‌صورت توأم و هم‌زمان از پتانسیل‌ها و منابع ارزشمند و فرصت‌هایی برخوردار است که می‌تواند مورد توجه قرار گیرد، ولی در عین حال گسترش آسیب‌ها تبدیل به یک مسئله‌ی مهم اجتماعی شده است و نیاز به یک سیاست‌گذاری اجتماعی جامع، واقع‌بینانه و فارغ از رویکرد سیاسی و خاص‌گرایانه دارد.

بی‌مناسبت نخواهد بود اگر اشاره شود که در دو سال اخیر مسائل و آسیب‌های

اجتماعی در سطح متصدیان مدیریتی کشور در کانون توجه بوده است. این موضوع را می‌توان در برگزاری جلسات متعدد و تدوین سندی با عنوان «تقسیم کار ملی» دید که مبنای اقدامات مربوطه قرار گرفته است. با این همه و با مغتنم شمردن عزم و اراده‌ی حاصل در مجموعه‌ی مدیریتی کشور، به‌اختصار دو نکته قابل یادآوری است: یکم، در تدوین دستورالعمل «تقسیم کار ملی» مشورت کافی با اصحاب اندیشه و دانشگاهیان و فعالان مؤثر اجتماعی و نهادهای فعال در عرصه‌ی عمومی صورت نگرفته است، لذا کاستی‌ها و یک‌جانبه‌نگری‌هایی در این سند با عطف توجه بیشتر به جنبه‌های سطحی و نمادین، از جمله نواقص جدی آن، پدید می‌شود. دوم، مستندات و نحوه‌ی اولویت‌دادن و دسته‌بندی‌های ارائه‌شده در این سند سبب سردرگمی است. ضمن قابل تأمل بودن بعضی از عناوین آسیب‌های منتخب و حوزه‌ی مداخلت و ساماندهی آن‌ها، این‌که امکان اجرایی شدن سند فراهم آید جای بحث تأمل‌ناپذیر دارد.

امیدواریم با مناسب پیش‌بینی شده در قالب همایش بهار ۱۳۹۷ و کتاب‌های مربوط به «مقالات برگزیده‌ی همایش ملی آسیب‌های اجتماعی ایران» فرصتی فراهم شود تا بتوان به بررسی دقیق، علل عمده‌ی ریشه‌ای طرفانه‌ای پرداخت و کمکی شایسته به اصلاح و تقویت این سند کرد.

برای تحقق وضعیت اجتماعی مناسب به آن دسته از اقدامات مؤثر، شناخت، رصد، ارزیابی و سپس ارائه‌ی توصیه‌ها و تجویزهای متناسب با جامعه‌ی ایران نیاز است که نهادهای مدنی، علمی و دانشگاهی، موسسه‌ی وظایف و مسئولیت‌های اجتماعی خویش به آن می‌پردازند. لذا طی این دهه‌ها اخیر با ابتکار انجمن جامعه‌شناسی ایران در دو نوبت همایش ملی آسیب‌های اجتماعی ایران در سال‌های ۱۳۸۰ و ۱۳۹۱ برگزار شد که در آن، ضمن تبادل نظر پژوهشگران و اساتید و دانشجویان و فعالان اجتماعی، نتایج حاصل در چهارده جلد در قالب مجموعه مقالات منتشر و در اختیار متصدیان و علاقه‌مندان قرار گرفت.

مطابق برنامه‌ریزی‌های صورت‌گرفته مقدمات سومین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی ایران در قالب همکاری مشترک انجمن جامعه‌شناسی ایران و مرکز مطالعات و تحقیقات زنان دانشگاه تهران از پاییز ۱۳۹۶ آغاز و با یاری

خداوند متعال در واپسین روزهای بهار سال ۱۳۹۷ برگزار شد. محورهای علمی برگزاری سومین همایش شامل موارد زیر بود:

— دستاوردهای مفهومی — نظری و رویکرد تاریخی — تحلیلی به آسیب‌های اجتماعی؛

— وضعیت موجود آسیب‌های اجتماعی؛

— سبب‌شناسی آسیب‌های اجتماعی، آثار و پیامدهای آن؛

— روند تغییرات و تحولات آسیب‌های اجتماعی در دهه‌های اخیر و آینده‌نگری آن؛

— ارزیابی سیاست‌گذاری‌ها، برنامه‌ها و ساختار مدیریت آسیب‌های اجتماعی؛

— ابزارهای پیشگیری، مداخله، کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی؛

— شناسایی سردا، فرصت‌های موجود و امکان‌سنجی در کاهش آسیب‌ها؛

— تحولات جهانی و آسیب‌های اجتماعی ناشی از آن.

هم‌چنین موضوعات پیشنهادی برای ارائه‌ی مقالات پژوهشگران ارجمند در یازده عنوان کلی اعلام شده‌اند:

۱. آسیب‌های خانواده (همسرآزاری، خشونت خانگی، طلاق، باهم‌باشی)؛

۲. آسیب‌های جامعه‌ی زنان (خشونت علیه زنان، زنا، زناشودن فقر، تن‌فروشی)؛

۳. آسیب‌های شهری و سکونت‌گاهی (آسیب‌های ناشی از حاشیه‌نشینی، مسکن نابهنجار، تکدی‌گری)؛

۴. آسیب‌های کودکان، نوجوانان، جوانان، سالمندان (زندگی کار و خیابان، کودک‌آزاری، دختران فراری، ازدواج کودکان و نوجوانان سالمندآزاری)؛

۵. آسیب‌های حوزه‌ی سلامت اجتماعی و روانی (بحران هویت، آنومی، خودکشی، خودآزاری)؛

۶. بزهکاری، جرم و جنایت (وندالیسم، قتل، سرقت، قاچاق انسان، قاچاق اعضای بدن)؛

۷. اعتیاد و قاچاق مواد مخدر (اعتیاد و قاچاق مواد مخدر سنتی و صنعتی، پیامدهای اعتیاد)؛

۸. آسیب‌های نوپدید (اعتیاد اینترنتی، آسیب‌های فضای مجازی)؛
۹. آسیب‌های اقتصادی (قاچاق کالا، فساد اداری و جرائم مالی و اقتصادی، پول‌شویی)؛
۱۰. رفتارهای جنسی ناپه‌نجان (انحرافات جنسی، رفتارهای پرخطر جنسی)؛
۱۱. فراتحلیل آسیب‌های اجتماعی در هر یک از موضوعات ده‌گانه‌ی فوق.

با به‌فرجام‌رسیدن روند دریافت چکیده‌ی مقالات، جمعاً ۵۵۰ چکیده دریافت و پس از انجام مراحل داوری علمی تعداد ۳۹۰ چکیده انتخاب و در قالب کتاب مجموعه‌ی چکیده‌ی مقالات تقدیم اندیشمندان، پژوهشگران، سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان و دست‌اندرکاران کشور شد. از جمله ویژگی‌ها و نقاط قوت این چکیده‌ها حضور فعال و مؤثر پژوهشگران جوان از سراسر کشور به‌عنوان نویسنده و هم‌پایان وجود چکیده‌های متعدد با جهت‌گیری مسائل و آسیب‌های مربوط به استان‌ها، شهرستان‌های مختلف کشور، همراه با توصیه‌ها و راهکارهای بومی است.

همایش سوم روزهای علمی و پژوهشی یکم خردادماه در تالار ابن‌خلدون دانشکده‌ی علوم اجتماعی دانشگاه تهران برگزار شد. هم‌زمانی برگزاری همایش با درگذشت استاد فقید، مرحوم دکتر محمدابن قاضی‌زاده (رئیس سابق انجمن جامعه‌شناسی ایران) موجباتی فراهم آورد تا بحث و تبادل نظر در این خصوص و نکوداشت خدمات ارزشمند این عزیز دانشمند اختصاص بد.

در دور روز برگزاری همایش علاوه بر نشست‌های علمی و ارائه‌ی سخنرانی‌ها و مقالات که با حضور اساتید برجسته و پژوهشگران گرامی صورت گرفت، ده نشست تخصصی با عناوینی که در پی می‌آید تشکیل شد که از جمله آن‌ها می‌توان به مطالب و دستاوردهای مفیدی از طرف شرکت‌کنندگان انجامید:

۱. نشست تخصصی «مسائل و آسیب‌های اجتماعی زنان»؛
۲. نشست تخصصی «نقد و ارزیابی سیاست‌گذاری در حوزه‌ی آسیب‌های اجتماعی»؛
۳. نشست تخصصی «سلامت روانی و اجتماعی»؛

۴. نشست تخصصی «مسائل و آسیب‌های اقتصادی»؛
۵. نشست تخصصی «آسیب‌های حوزه‌ی خانواده»؛
۶. نشست تخصصی «آسیب‌ها و مسائل جمعیتی»؛
۷. نشست تخصصی «مسائل و آسیب‌های شهری با تأکید بر شهرهای جدید»؛
۸. نشست تخصصی «تجارب سازمان‌های مردم‌نهاد در حوزه‌ی آسیب‌های اجتماعی»؛
۹. نشست تخصصی «ارزیابی انتقادی کارکرد "نظریه پژوهش اجتماعی" در حل مسائل و آسیب‌های اجتماعی»؛
۱۰. نشست تخصصی «رسانه‌ها، فضای مجازی و آسیب‌های اجتماعی».

خوشبختانه در زمانی متفاوت نسبت به همایش‌های قبلی، موفق شدیم مشروح مطالب ارائه شده در ده نشست و مراسم افتتاحیه و سخنرانی‌های روز اول و دوم را در یک مجلد مستقل منتشر کنیم که در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفته است.

در ادامه‌ی فعالیت دبیرخانه‌ی همایش و با همت و همکاری پژوهشگران محترم، در مجموع ۲۰۸ مقاله دریافت و با انجام داوری‌های علمی طی دو مرحله تعداد ۷۹ عنوان مقاله برای چاپ برهت. بلد کتاب آماده شد که با عناوین زیر تقدیم اساتید، دانشجویان، پژوهشگران، اساتذگان، برنامه‌ریزان و مدیران می‌شود:

- جلد یکم: آسیب‌های زنان و خانواده
- جلد دوم: آسیب‌های شهری و سکونت‌گاهی
- جلد سوم: آسیب‌های کودکان، نوجوانان، جوانان و سالمندان
- جلد چهارم: آسیب‌های نوپدید خانواده، بزهکاری، جرم و جنایت
- جلد پنجم: اعتیاد
- جلد ششم: آسیب‌های فضای مجازی
- جلد هفتم: آسیب‌های اقتصادی
- جلد هشتم: مسائل و مشکلات اجتماعی

در آخر لازم می‌دانم از حمایت و همکاری ارزشمند انجمن جامعه‌شناسی ایران و ریاست انجمن، جناب دکتر حسین سراج‌زاده؛ ریاست مرکز مطالعات زنان دانشگاه تهران، سرکار خانم دکتر ملیحه شیبانی؛ سرکار خانم دکتر معصومه معارف‌وند، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی و قائم‌مقام دبیر علمی؛ سرکار خانم دکتر پروین علی‌پور، دبیر اجرایی همایش و هم‌چنین همکاران محترم دبیرخانه و دانشجویان عزیز که فعالیت اجرایی داشته‌اند، همکاران محترم مرکز مطالعات زنان و انجمن جامعه‌شناسی سپاسگزاری کنم.

راستگویی و حمایت‌های کمیته‌ی محترم علمی، کمیته‌ی داوران و اساتید ارجمند موجب قدردانی فراوان است. همکاری مؤثر ریاست محترم دانشکده‌ی علوم اجتماعی، اساتید محترم سیدمهدی اعتمادی‌فر، و حامیان مالی و اجرایی همایش نیز جای تشکر و قدردانی بسیار دارد.

هم‌چنین لازم است تشکر ویژه‌ی برگزارکنندگان همایش و اینجانب را تقدیم جناب حسین حسین‌حاجی، مدیر باکفایت و اخلاق‌مند نشر آگاہ و همکاری ارزشمند ایشان نمایم که در حمایت، همراهی و همدلی سنگ تمام گذاشتند، هم‌چنین خانم نسرین اسدی‌جعفری که به‌شایستگی کار ویرایش‌صوری مقالات را بر عهده گرفتند.

امید است که مجموعه‌ی حاضر و برگزاری این همایش بتواند گامی مؤثر در کاهش مسائل و آسیب‌های اجتماعی کشور عزیزمان ایران باشد.

گر هیچ نشانه نیست اندر وادی

بسیار امیدهاست در نومیدی

ای دل! مبر امید که در روضه‌ی جان

خر ما دهی، از نیز درخت بیدی

مولوی

میرطاهر موسوی

دبیر علمی سومین همایش ملی
آسیب‌های اجتماعی ایران